

Apostel Thomas Kerk
www.pgenschede.nl/atk

Ds Richard Vissinga

Jozua 2 en Matteüs 1, 1-6 Vrouwen met toekomst: Rachab

ATK 131208

Ter inleiding op de lezingen

Vrouwen met toekomst, is het thema van de vier adventszondagen van dit jaar.

Welk licht werpen deze vier vrouwen op Jezus? Hun namen komen immers voor in de lijst van afstammelingen van Jezus, zoon van David, zoon van Abraham.

Vorige week hoorden we het verhaal van Tamar uit Genesis 38, die als hoer verkleed zwanger wordt van haar schoonvader Juda en zo van hem haar recht op nakomelingen krijgt.

Vandaag gaat het over Rachab, die woont op de muur van Jericho, op de walletjes van die stad.

Een publieke vrouw, daar aan de rand van de samenleving, met wat wel genoemd wordt het 'oudste beroep van de mensheid'.

Wat heeft Jezus van hen meegekregen? Welk licht valt er vanuit het verhaal van vanmorgen op hem?

Bij Tamar vorige week was het de moed om ongewone wegen te gaan, het lef om haar recht af te dwingen bij haar schoonvader. Zo opende zich voor haar de toekomst.

Lieve gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Een bijzonder verhaal, vanmorgen. Geen verhaal voor mensen die een keurig en fatsoenlijk leven als het hoogste goed beschouwen. Zo'n verhaal strijkt ons tegen de haren in. Ja, Gods wegen zijn ondoorgrondelijk en verrassend. Zeker ook de weg die leidt tot de geboorte van Jezus.

Wat het verhaal zo bijzonder maakt is natuurlijk de hoofdpersoon Rachab. Een vrouw.

Wie denkt dat vrouwen in de bijbel een ondergeschikte of marginale rol spelen kent zijn bijbel slecht.

Kijk maar naar het overzicht van de afstamming van Jezus: daar spelen vijf vrouwen een prominente rol.

Rachab, een publieke vrouw. Ze stelt haar lichaam voor geld ter beschikking aan welke man dan ook.

Vluchtig, zonder werkelijk contact, zonder werkelijke liefde. Uitgerekend zij zal werkelijke trouw en liefde vinden. En door haar worden twee mannen gered.

Na een lange tocht staat het volk Israel op de grens van het Beloofde Land.

Mozes is zojuist gestorven, Jozua volgt hem op. Vlak tevoren heeft God hem op het hart gedrukt zich aan de wet te houden, de onderwijzing in de woestijn aan het volk geschonken.

Een hecht fundament onder een nieuwe samenleving.

Daar staan ze nu, voor de grensrivier, de Jordaan.

Aan de overkant ligt Jericho, de toegangspoort naar dat land, overvloeiend van melk en honing.

Als deze stad valt ligt het hele land voor hen open.

Jozua stuurt er twee mannen op uit om de situatie in ogenschouw te nemen, Jericho met zijn dikke muren.

Om voorzichtig poolshoogte te nemen. Dan kan hij vervolgens zijn strategie bepalen.

Dat is voor die mannen een riskante klus, om zich zo binnen de wallen van de vijand te wagen.

Wanneer ze in Jericho zijn en de nacht valt, zoeken ze een plaats om te schuilen, om onder te duiken.

Waar en bij wie kan dat beter dan bij Rachab, de hoer?

Wanneer zij niet bezet is, staat de deur van haar huis open.

Wat kan het haar schelen waar die mannen vandaan komen? Er moet brood op de plank!

Rachab – haar naam betekent letterlijk: ruimte, breedte. Ze maakt haar naam dus waar! Ze maakt ruimte voor de twee mannen en verschaft hen gastvrijheid.

Zo wordt voor het eerst in dit verhaal op een opvallende wijze gebruik gemaakt van haar beroep, daar in dat huis op de brede muur van de stad.

Maar blijkbaar zijn de mannen niet onopgemerkt gebleven. De geheime dienst, de AIVD is hen op het spoor gekomen, brengt rapport uit aan de koning, die onmiddellijk in actie komt.

'Naar buiten met die mannen!' Maar Rachab weigert. Had ze er een vermoeden van wat er zou gebeuren? Ze heeft de twee mannen verstopt op het dak van haar huis, onder het vlas dat daar lag te drogen om er te zijner tijd linnen van te maken.

Het is voor haar een koud kunstje om de mannen van de koning om de tuin te leiden.

‘Ja, zeker, die mannen zijn hier geweest, maar weet je, ze zijn alweer weg. Waar ze vandaan kwamen? Moet ik dat weten? Waar ze heen zijn gegaan? Dat moet je mij niet vragen. Maar als je snel bent, dan haal je ze nog wel in!’

Ja, zo gaat dat toch in haar beroep? Dat snappen de mannen van de koning toch ook wel?

En ze gaan er als de wind vandoor.

Ja, Rachab speelt haar rol geraffineerd.

Opnieuw speelt haar beroep een belangrijke rol. Nadat ze eerst de mannen gastvrijheid verleende, zet ze hier die andere mannen op het verkeerde spoor.

De bijbel is een wonderlijk boek. Met vreemde en weerbarstige verhalen. Waar fatsoenlijke en keurige mensen zich aan kunnen stoten! Denk aan het verhaal van Tamar van vorige week.

Maar ook aan het verhaal van vanmorgen.

Toch is ook dit ten diepste een hoopvol verhaal!

Een hoopvol verhaal voor ieder mens, die zoals Israel daar, een grens over moet steken in zijn leven.

Hoopvol voor wie een onzekere toekomst tegemoet gaat.

Dat kan van alles zijn.

Je bent jong en gaat naar een andere school. Je steekt een grens over.

Je staat in het volle leven en er wacht je een nieuwe baan. Of je krijgt te horen dat er voor jou geen werk meer is, zoals die 4000 mannen en vrouwen bij Achmea deze afgelopen week.

Een grens. Soms uitdagend. Vaak bedreigend.

Je bent ouder en het gaat thuis steeds moeilijker. De afhankelijkheid wordt groter. Het zal er van moeten komen, een verzorgingshuis. Maar wat zie je als een berg op tegen die grens die je moet oversteken. En vul zelf maar verder in.

Het verhaal van vanmorgen is een verhaal van hoop. Want waar jij een grens oversteekt, zal je er toch op mogen hopen dat er daar mensen zullen zijn, die jou de hand zullen reiken!

Misschien is het in eerste instantie maar één, die je gastvrij ontvangt. Die er niet op uit is om misbruik te maken van jouw kwetsbaarheid.

Het verhaal over Rachab maakt dan wel duidelijk dat dat iemand kan zijn van wie je dat helemaal niet zou verwachten. Iemand aan de rand.

Als je dus een grens oversteekt, wees daar dan attent op. Sla je ogen niet in angst neer, maar hef je gezicht op. Wie weet wie er op jouw pad komt ...

Rachab – ze draait de mannen van de koning een loer!

Maar mag dat wel? Is dat niet in strijd met het negende gebod: geen vals getuigenis spreken?

Mag je dan liegen?

Blijkbaar zijn er momenten waarop je móet liegen, om een ander te beschermen.

‘Houdt u onderduikers verborgen in huis?’ ‘Nee, ik weet niet waar u het over hebt.’ En het gezin werd gered.

Gods geboden doelen op de bescherming van het leven en op de menswaardigheid van het bestaan!

De mannen van de koning worden op een dwaalspoor gezet.

Rachab gaat naar boven, naar het dak van haar huis, naar de twee Israëlitische mannen.

Wat zij dan zegt liegt er bepaald niet om! Zij weet, als heidense vrouw nota bene, van het geheim van Israel, van het Verbond dat de Eeuwige met dit volk gesloten heeft. Hij heeft dit land aan zijn volk gegeven. Alle inwoners van het land zijn doodsbang. ‘We hebben wel gehoord’, zo zegt ze, ‘over de doortocht door de Rietzee, over de overwinningen op machtige koningen behaald. Jullie God, Hij is de God van hemel en aarde’.

Rachab, de publieke vrouw, is hier een profetes. Ze kijkt door de naakte feiten heen, door de dikke muren van Jericho, want zij weet met haar hart van de God van Israel. Ze is ervan overtuigd dat Hij zal doen wat Hij aan zijn volk heeft beloofd.

Wat bijzonder is dat! Zou ze zo die mannen, en via hen straks het hele volk Israel niet een hart onder de riem gestoken hebben? Om dit te horen uit de mond van een Kanaänitische ...

Het doet denken aan mensen, die nog maar pas tot geloof gekomen zijn. Ze zijn nog verrast en verbaasd over het evangelie van Jezus Christus. Er vol van. Vol van vertrouwen.

Het kan jou als iemand die dat allemaal al lang denkt te weten, een gevoel van beschaming geven.

Als je hoort, leest hoe het evangelie baan breekt in de derde wereld. Dat mensen daar door het christelijk geloof verrast worden, dat zij als mensen worden aangesproken, dat er een God is die werkelijk naar hen omziet.

Met hoeveel stof is het evangelie dan niet bij ons, in ons leven bedekt. Misschien wel met karrenvrachten vol stof van al die eeuwen. Dan kost het kracht om opnieuw het goud van het geloof op te delven. Dat gaat dan niet zoetsappig. Dan is er de kracht nodig van verhalen als van vorige week en van vandaag. Om ons tot de orde te roepen. Om opnieuw het appèl te verstaan dat vanuit het Evangelie klinkt. Het appèl van Gods liefde

en trouw. Om door Rachab opnieuw, of misschien wel voor het eerst te beseffen, dat dit appèl ons wakker wil schudden, ons wil doen opstaan, dat wij onze nek durven uitsteken, risico durven lopen.

Van Rachab horen de mannen geen indrukwekkend verhaal over de kracht van het leger van de koning van Jericho. Nee, van haar krijgen ze een geloofsgetuigenis te horen dat er zijn mag!

Van die vrouw, daar aan de rand van de stad. Zij weet meer dan de anderen. Ze zit niet opgesloten in fort Jericho.

Mensen aan de rand, die hebben wel vaker een andere kijk op wat er gebeurt. Die kijken door heel veel gedoe heen. Die hebben vaak een scherper oog voor wat er werkelijk toe doet dan wie in het centrum van de macht zitten, aan de touwtjes trekken, die verblind kunnen zijn door hun hang naar veiligheid en zekerheid. Rachab, daar op de wallen van Jericho, zij is de enige die beseft wat er echt toe doet.

Bij haar blijkt, dat iedere sterke muur ook altijd een zwakke plek heeft. Zij laat de mannen ontsnappen met behulp van een rood koord.

Alweer speelt het beroep van Rachab mee. Dat rode koord: het rode lampje van die dagen. Wanneer dat koord buiten hing, dan was dat het teken van: 'Kom maar binnen, ik ben beschikbaar'.

Dit rode koord, dat zoveel mannen op het verkeerde pad bracht, dat wordt nu gebruikt tot redding van de twee mannen. Wat een verhaal!

En dat koord krijgt nog een belangrijke betekenis. Rachab zal dat koord uit het raam van haar venster hangen, wanneer het volk Israel de stad Jericho gaat innemen. Dan zullen Rachab en haar familie gespaard worden.

Zo beloven de mannen haar onder ede. Zij trouw jegens hen, jegens Israel, zij trouw jegens haar. Solidair, het is hier voor beide kanten een zaak van leven en dood.

Het beroep van Rachab is hier haar roeping: onderdak voor die mannen, de soldaten van de koning op een dwaalspoor. Het rode koord waarmee ze haar nek uitsteekt en de mannen laat ontsnappen, datzelfde rode koord als teken van liefde en trouw.

Zo komt het leven terecht. Háár leven, dat een karikatuur was van wat het zou moeten zijn, zou mógen zijn.

Het verandert als de Geest van God daar doorheen waait, haar inspireert en het vuur van echte liefde in haar ontsteekt.

In zekere zin blijft Rachab wie ze was, maar nu pas komt ze met haar gaven van liefde en trouw tot haar recht.

Zo diep kun je niet zinken, zo ver verwijderd van Gods bedoelingen kun je niet zijn: als je leven onder Zijn invloed komt, de invloed van de Geest, dan kan er wat gebeuren.

Rachab, ze wordt door Matteüs genoemd in de rij van de voorvaders en voormoeders van Jezus.

Wat heeft hij van haar meegekregen?

Is het niet zijn voorliefde voor mensen aan de rand? Hoeren, tollenaars, mensen die het voorgoed verprutst lijken te hebben? Voor hen heeft hij zijn nek uitgestoken en zijn leven gewaagd.

Voor hen en voor een ieder die van zijn liefde wil leven.

Hij komt. En zijn komst vieren wij.

Amen